

Οι πρόσφατες αλλαγές στον ΦΠΑ

Οι νέες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) έχουν ήδη ενσωματωθεί στο Κυπριακό Δίκαιο, μετά την κατάθεση και έγκριση από τη Βουλή σχετικών κανονισμών, ενώ έχουν τεθεί σε αναδρομική ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2010. Με τα νέα νομοθεσία, προκύπτουν αλλαγές στο καθεστώς του ΦΠΑ. Οι αλλαγές αυτές αφορούν επιχειρήσεις που:

- Παρέχουν υπηρεσίες σε επιχειρήσεις στην Ε.Ε. ή/και λαμβάνουν υπηρεσίες από επιχειρήσεις του εξωτερικού.
- Διαθέτουν αγαθά σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.
- Επιδιώκουν την επιστροφή ΦΠΑ που έχουν καταβάλει σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Οι κυριότερες αλλαγές συγκριτικά με το προηγούμενο καθεστώς αφορούν υποκειμένα στον φόρο πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες από επιχείρηση σε επιχείρηση (B2B). Οι αλλαγές αυτές αφορούν (α) τον γενικό κανόνα για τον τόπο παροχής των υπηρεσιών, έτσι ώστε πλέον ο τόπος παροχής να μετατοπίζεται από τη χώρα του παροχέα στη χώρα του λήπτη των υπηρεσιών, (β) την υποχρέωση υποβολής δήλωσης ενδοκοινοτικών παροχών υπηρεσιών ηλεκτρονικά, σε μηνιαία βάση.

Επιπλέον, εισάγεται νέα απλοποιημένη διαδικασία για την επιστροφή ΦΠΑ στα υποκειμένα στον φόρο πρόσωπα μέσω υποβολής ηλεκτρονικών αιτήσεων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει μέσω των αλλαγών αυτών:

- Την απλοποίηση των κανόνων για τον τόπο παροχής υπηρεσιών, έτσι ώστε το ΦΠΑ στις υπηρεσίες να επιβάλλεται στο κράτος-μέλος όπου οι υπηρεσίες λαμβάνονται.
- Τον περιορισμό φαινομένων στρέβλωσης του ανταγωνισμού, ειδικά στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών εξ αποστάσεως. Επιδιέχεται, δηλαδή, ο περιορισμός του φαινομένου εγκατάστασης εταιρειών σε κράτη-μέλη με χαμηλότερο συντελεστή ΦΠΑ, με αποτέλεσμα τη μείωση των φορολογικών εσόδων των κρατών-μελών με ψηλότερο συντελεστή ΦΠΑ. Στόχος είναι και η εξάλειψη των διαφορών στην ανάγνωση και εφαρμογή των κανονισμών μεταξύ των κρατών-μελών.
- Τη σε σημαντικό βαθμό αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής στις διασυνοριακές συναλλαγές, με τη βελτίωση του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και της συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών.
- Τη γρηγορότερη και ευκολότερη επιστροφή ΦΠΑ στους δικαιούχους, με τον εκσυγχρονισμό και την

Η ενναρμόνιση με τους νέους κανόνες για τον ΦΠΑ έχει επιφέρει αλλαγές τις οποίες πρέπει να γνωρίζουν οι επιχειρήσεις.

απλοποίηση των σχετικών διαδικασιών.

Τόπος παροχής υπηρεσιών

Σύμφωνα με τον νέο γενικό κανόνα, από την 1 Ιανουαρίου 2010, παροχές υπηρεσιών B2B θα φορολογούνται στο κράτος-μέλος όπου ο λήπτης των υπηρεσιών έχει την έδρα της οικονομικής του δραστηριότητας και όχι εκεί που βρίσκεται ο παροχέας, όπως ίσχυε προηγουμένως. Αντίθετα, παροχές υπηρεσιών από επιχείρηση προς καταναλωτή (B2C) θα εξακολουθήσουν να φορολογούνται εκεί όπου βρίσκεται ο παροχέας.

Στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών B2B, ο λήπτης των υπηρεσιών οφείλει να αποδίδει ΦΠΑ, διά της μεθόδου της αντιστροφής κρέωσης, στο κράτος-μέλος που δραστηριοποιείται.

Οι εξαιρέσεις του πιο πάνω κανόνα είναι:

- Ακίνητη ιδιοκτησία (τόπος παροχής υπηρεσιών είναι εκεί που βρίσκεται το ακίνητο).
- Μεταφορά προσώπου (εκεί όπου πραγματοποιείται η μεταφορά με βάση την απόσταση που έχει διανυθεί).
- Βραχυπρόθεσμη μίσθωση μεταφορικών μέσων (εκεί που παραδίδεται το μέσο στον πελάτη προς χρήση).

- Πολιτιστικές, αθλητικές, επιστημονικές, καλλιτεχνικές και συναφείς υπηρεσίες (εκεί όπου παρέχονται οι υπηρεσίες αυτές).
- Υπηρεσίες εστιατορίου και εστίασης (εκεί όπου παρέχονται οι υπηρεσίες).
- Ηλεκτρονικές, ραδιοτηλεοπτικές και τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες (μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2014 είναι εκεί που βρίσκεται ο παροχέας).

VIES II

Με ισχύ από 1 Ιανουαρίου 2010, όλες οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες B2B οφείλουν να υποβάλλουν μηνιαία δήλωση ενδοκοινοτικών παροχών υπηρεσιών VIES II. Η μηνιαία αυτή δήλωση θα πρέπει να υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή μέχρι τη 15η ημέρα του επόμενου μήνα.

Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορεί να ελέγχεται και να επαληθεύεται η ορθή απόδοση ΦΠΑ, με τη μέθοδο της αντιστροφής κρέωσης, στο κράτος-μέλος όπου δραστηριοποιείται ο λήπτης της υπηρεσίας.

Προηγούμενος, υποχρέωση έγγραφης υποβολής δήλωσης ενδοκοινοτικών συναλλαγών VIES, ανά τριμηνία, υπήρχε μόνο για υποκειμένα στον φόρο πρόσωπα που πραγματοποιούσαν παραδόσεις αγαθών σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Οι δη-

λώσεις αυτές θα πρέπει από τώρα να υποβάλλονται ηλεκτρονικά, επίσης σε μηνιαία βάση, μέχρι τη 15η ημέρα του ακόλουθου μήνα.

Χρόνος παροχής υπηρεσιών

Από την 1 Ιανουαρίου 2010 το φορολογικό σημείο για υπηρεσίες α-ντιστροφής κρέωσης θα είναι (α) για ασυνεχείς υπηρεσίες πριν από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της παροχής των υπηρεσιών και της ημερομηνίας πληρωμής, (β) για συνεχείς υπηρεσίες για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση για περιοδικά καταβολή ΦΠΑ το εναρτίον της τελευταίας ημέρας του μήνα της περιοδικής καταβολής και της ημερομηνίας πληρωμής, (γ) για άλλες συνεχείς υπηρεσίες πριν από την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους και την ημερομηνία πληρωμής.

Η κυπριακή επιχείρηση, λήπτης υπηρεσιών από επιχείρησης του εξωτερικού, θεωρείται ότι παρέχει η ίδια τις υπηρεσίες αυτές στην Κυπριακή Δημοκρατία. Επομένως, στη δήλωση ΦΠΑ οφείλει να πιστώσει τον λογαριασμό ΦΠΑ με το ποσό του φόρου εκροών που αναλογεί επί της αξίας της συναλλαγής και την ίδια στιγμή, εφόσον οι υπηρεσίες που παρέχει δεν εξαιρούνται από τον ΦΠΑ, θα κρεώσει τον λογαριασμό ΦΠΑ με το

(ίδιο) ποσό του φόρου εισροών. Σαν αποτέλεσμα, δεν θα υπάρξει πληρωμή ΦΠΑ, εκτός στην περίπτωση προσώπων που δεν δικαιούνται πλήρη έκπτωση του φόρου εισροών. Το ποσό της αντιστροφής κρέωσης θα πρέπει επίσης να περιληφθεί στο σύνολο των πωλήσεων και αγορών στη δήλωση ΦΠΑ.

Τονίζεται ότι νομικά η φυσικά πρόσωπα που ασκούν οικονομικά δραστηριότητα πρέπει να εγγραφούν στο μητρώο ΦΠΑ, ανεξαρτήτως του μεγέθους του κύκλου εργασιών τους, εφόσον λαμβάνουν υπηρεσίες B2B από το εξωτερικό και το σύνολό τους υπερβαίνει τα 15.600 ευρώ ετησίως.

Ιθύνους εταιρείες συγκροτημάτων εταιρειών χωρίς καμία οικονομική δραστηριότητα δεν έχουν δικαίωμα εγγραφής στο μητρώο ΦΠΑ.

Από την 1 Ιανουαρίου 2010, επιχειρήσεις που επιδιώκουν την επιστροφή ΦΠΑ που έχει καταβληθεί σε άλλη χώρα-μέλος της Ε.Ε. θα πρέπει να υποβάλλουν αίτηση αιτήσεως ηλεκτρονικά στο κράτος-μέλος όπου δραστηριοποιούνται και είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο ΦΠΑ. Τα δικαιώματα πρόσωπα θα μπορούν να υποβάλλουν την αίτησή τους μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του ημερολογιακού έτους που ακολουθεί την περίοδο επιστροφής, δηλαδή η σχετική κατάσταση αυξάνεται κατά τρεις μήνες σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς.

Η οικεία υπηρεσία ΦΠΑ θα εξετάσει την αίτηση και αφού βεβαιωθεί ότι όλα τα δικαιολογητικά έχουν υποβληθεί, θα την παραπέμπει στην υπηρεσία ΦΠΑ του κράτους-μέλους, από το οποίο θα ζητείται η επιστροφή του ΦΠΑ. Η υπηρεσία ΦΠΑ αυτού του κράτους-μέλους θα πρέπει σε διάστημα τεσσάρων μηνών να απαντήσει στον αιτητή. Σε περίπτωση καθυστέρησης επιστροφής του ΦΠΑ, θα προκύπτει υποχρέωση πληρωμής τόκου στον αιτητή.

B2C

Ο γενικός κανόνας στην περίπτωση υπηρεσιών που παρέχονται σε καταναλωτές (B2C) δεν αλλάζει και είναι ο τόπος όπου είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση του παροχέα των υπηρεσιών. Εάν οι υπηρεσίες παρέχονται από μόνιμη εγκατάσταση σε κράτος-μέλος άλλο από εκείνου που βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης, τότε τόπος παροχής των υπηρεσιών θα θεωρείται το κράτος-μέλος όπου βρίσκεται η μόνιμη εγκατάσταση του παροχέα. Ελλείψει τέτοιας έδρας ή μόνιμης εγκατάστασης, ως τόπος παροχής των υπηρεσιών θεωρείται ο τόπος της

μόνιμης κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του παροχέα.

Εξαιρέσεις του κανόνα αφορούν:

- Υπηρεσίες από μεσάζοντες (τόπος παροχής είναι ο τόπος στον οποίον πραγματοποιήθηκε η πράξη στην οποία παρεμβάλλεται ο μεσάζον).
- Βραχυπρόθεσμη μίσθωση μεταφορικών μέσων (τόπος όπου το μεταφορικό μέσο έχει τεθεί στη διάθεση του πελάτη).
- Μακροχρόνια μίσθωση μεταφορικών μέσων (μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2012 τόπος παροχής θα είναι εκεί όπου βρίσκεται ο παροχέας της υπηρεσίας, αλλά από την 1 Ιανουαρίου 2013 θα είναι εκεί όπου βρίσκεται ο λήπτης).
- Υπηρεσίες που παρέχονται ηλεκτρονικά από παροχέα εκτός της Ε.Ε. (τόπος εγκατάστασης του πελάτη).
- Ακίνητη ιδιοκτησία (τόπος παροχής υπηρεσιών είναι εκεί όπου βρίσκεται το ακίνητο).
- Υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών (εκεί όπου πραγματοποιείται η μεταφορά με βάση την απόσταση που έχει διανυθεί).
- Πολιτιστικές, αθλητικές, επιστημονικές, καλλιτεχνικές και συναφείς υπηρεσίες (εκεί όπου παρέχονται οι υπηρεσίες αυτές).
- Υπηρεσίες εστιατορίου και εστίασης (εκεί όπου παρέχονται οι υπηρεσίες).
- Ηλεκτρονικές, ραδιοτηλεοπτικές και τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες (μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2014 είναι εκεί όπου βρίσκεται ο παροχέας. Μετά θα είναι εκεί όπου βρίσκεται ο πελάτης).

Υποχρεώσεις

Επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες σε πελάτες τους εγκαταστημένους σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι τα λογιστικά τους προγράμματα μπορούν να παρέχουν τα απαραίτητα στοιχεία για την επομείωση της δήλωσης VIES II. Επιπλέον, επιχειρήσεις που έχουν την υποχρέωση υποβολής των δηλώσεων VIES και VIES II θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι έχουν τη δυνατότητα να τις υποβάλλουν ηλεκτρονικά, μέσα στην προθεσμία που δίδεται.

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ελέγχουν τον αριθμό ΦΠΑ των πελατών τους που είναι εγκαταστημένοι σε χώρες-μέλη της Ε.Ε. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν στοιχεία, θα πρέπει να κρεώσουν κυπριακό ΦΠΑ, δηλαδή θα πρέπει να χειριστούν την παροχή υπηρεσιών σαν υπηρεσία B2C.

Ο κ. Μιχαήλ Λοΐζου είναι διευθυντής λογιστικών υπηρεσιών στην εταιρεία A. Neoleous Trust Company Limited.